

GAZETA TRANSILVANIEI

Redacția și Administrația
— PLAA LIBERTATEI BRAȘOV. —
TELEFON 228.
Abonament anual 860 lei.
Pentru străinătate 800 lei.
Anunțuri, reclame, după tarif.

Fondată la 1838 de George Barițiu

Apare de trei ori pe săptămână

Prin tine însuși, cetățene, și pentru
tine, la libertate, legalitate și cinste.

Moțiunea dela Craiova

„Cetățenii olteni, adunați în piața Unirii din Craiova, la marea adunare publică convocată de partidul național-tărănesc, ascultând cuvintele oratorilor acestui partid;

„Convinși că prelungirea guvernului provizoriu al d-lui Vintilă Brătianu primejduește interesele superioare ale statului;

„Solidari pe deplin cu acțiunea de răsturnare, pornită de partidul național-tărănesc și pe care se leagă a o sprijini din toate puterile;

Solicită Inaltei Regențe înlăturarea imediată a guvernului, disolvarea Parlamentului și alegeri libere, prezidate de un guvern național-tărănesc, singurul capabil a governa cu alegeri libere și a introduce în țară ordinea legală și buna stare economică, menită să salveze țara din dezastrul care o amenință.”

Din viața cooperatției noastre.

Revenirea la calea cea dreaptă

Cu prilejul înființării cooperativei muncitorilor din Braşov.

I.

„Cooperativa muncitorilor din Braşov” înființată Dumineca trecută, constituie o uriașă abatere de la modul de organizare și funcționare și de la principiile conducătoare ale cooperatției noastre de până acum.

Lozinca inițiatorilor și organizatorilor acestei societăți de aprovizionare în comun, este: înapoi la calea cea dreaptă! Urmând acestei lozinci, ei își întorc privirile la cooperatia din străinătate, creată și condusă într-un spirit fraternal, care cooperatției noastre i-a lipsit de la început, și tocmai din acest motiv, n'a dat roadele așteptate, iar în unele părți, s'a compromis cu desăvârșire.

Dacă întrebăm un muncitor englez — și să nu uităm că cooperatia s'a născut în Anglia — ce este o cooperativă, — el îți răspunde: „it is a Brotherhood” (este o frățietate).

Dacă întrebăm un țăran din Danemarca — unde cooperatia și-a ajuns perfecțiunea dezvoltării sale, — și acesta îți va da același răspuns.

Dar dacă întrebăm un țăran român, sau alt muncitor de la noi, în cazul cel mai bun, el îți va spune că, cooperativa este o societate de profit. Ori care ar fi definiția lui, de un lucru poți fi înaintea sigur: cuvântul *frățietate* el nu-l va rostii.

Dacă cooperatia înseamnă înțai de toate frățietate — o frățietate inspirată de un adânc sentiment de iubire față de semenul tău, o dragoste profundă și sinceră a omului față de om — și dacă din definiția noastră lipsește tocmai cuvântul care exprimă sentimentul iubirii, — înseamnă, că întregii mișcări cooperatiste de la noi, și fiecărei societăți cooperatiste în parte, îi lipsește piatra cea din capul unghiului, piatra care singură îi poate asigura trăinicia și o poate face folositoare societății.

Muncitorimea brașoveană de orice categorie a făcut o mare abatere dela obiceiul pământului, când a pornit dela ideea și sentimentul fraternității, abandonând cu totul sistemul vechi și principiile capitaliste, a căror aplicare în mișcarea cooperatistă prezintă un pericol tot atât de mare, ca și folosința prafului de pușcă la încălzitul unui cuplor de pâine, sau a unei locomotive.

Iată abaterile de cari vorbim și prin cari cooperativa Brașovenilor se deosebește de celelalte cooperative dela noi:

a) Societarii nu sunt acționari. Contribuțiile lor la fondul cooperativei se numesc părți sociale. Partea socială începe cu 250 lei și de aci în sus nu există hotar. 500—1000—10,000 ori 100,000 de lei e tot numai o parte socială. Societarii brașoveni au subscris părți sociale de 250-300-500-1000 și 5000 lei.

b) Dividende după părți sociale nu se plătesc. În urmare, nici cel ce varsă 250, nici cel ce varsă 2500, nici cel ce ar vârsa mai mult în fondul societății, nu pleacă dela gândul unui profit cămătaric ci, dela nobilul simț de fraternitate, din dragostea omului către om.

c) Cineva ar putea crede că, ceice subscriu părți sociale mai mari au cel puțin privilegiul de a exercita un drept mai larg în conducerea societății. Nu. Toți au drepturi egale. Fiecare un singur vot.

d) Dar profitul? Cooperativa din Braşov nu e o societate de profit. Dai bani împrumut, sau îi depui în bancă, ca să profiți. Cumperi și vinzi proprietăți și vite ca să profiți. Exploatezi un pământ sau o pădure, practici o meserie sau lucră într-o fabrică, ca să profiți. Muncești în orice formă ca să profiți, să câștigi o pâine sau o avere.

Grandioasa manifestatie din Capitala Olteniei

Între aceleași cadre grandioase și entuziaște s'a desfășurat și marea întrunire a P. N. T. dela Craiova. Ca și la Iași și Făgăraș, urmașii pandurilor lui Tudor Vladimirescu, întruniți Duminecă în număr de peste 15.000 în vasta piață a Craiovei au cerut delăturarea guvernului și alegeri libere. Un singur dor și o singură voință s'a desprins din sufletele miilor de Olteni: întronarea legalității, a dreptății și libertății pe întinsul țării românești. A fost o formidabilă explozie a revoltei în contra regimului, care a săcătuit țara și în același timp o grandioasă manifestațiune de solidaritate și alipire față de conducătorii P. N. T. în frunte cu luminatul patriot și bărbat de stat d-l Iuliu Maniu, care in-

truchipează nădejđile unei țări întregi într'un viitor apropiat fericit.

Sălile destinate pentru întrunire n'au putut cuprinde mii de cetățeni și astfel, ca și la Făgăraș, întrunirea s'a ținut sub cerul liber în piața Unirii din fața palatului prefecturii Craiovei, iar numeroșii fruntași au cuvântat poporul din balconul otelului Palace. Întrunirea a fost presidată de veneratul și popularul fruntaș craiovean, d-nul N. Rădulescu, senator de drept.

După deschiderea adunării a luat cuvântul d-l Virgil Potârca, președintele organizației P. N. T. de Dolj, care adresându-se d-lui I. Maniu, apărut în balcon, i-a spus următoarele cuvinte subliniate de aprobările mulțimei:

Discursul dl I. Mihalache

„România de azi nu mai poate trăi fără libertate. În încăușarea politică în care țara se sbate dela un capăt la altul, putrezește sufletul, putrezește bogățiile țării. Pentru un guvern conștient ar fi de ajuns numai glasul lui Iuliu Maniu și al lui Pantelimon Halippa, spunându-i să plece dela cârma statului în care s-a instalat contra voinței nației, pentru că glasul lui Maniu și al lui Halippa, e glasul Ardealului și al Basarabiei.

O mare prăpastie este între provinciile unite, prăpastie pe care n-o sapă bunii români ci rămășițele păcătoase ale fanarului. Aci nu e un partid politic. Zi cu zi se adună în vadul partidului național tot ce țara are mai curat și mai cinstit. Noi nu suntem clientela unui partid politic dornic de pricoseală. Oare nu ne-au oferit liberalii în atâtea rânduri ocazia de pricoseală și am refuzat să împărțim puterea? N'am primit, pentru că noi avem o altă conștiință și aceasta ar fi însemnat să năruim speranțele unui neam. Se împliesc 10 ani de când țara este într-o continuă ruină!

A putut țara asta să-și răpună dușmanii. A răpus de două ori pe averescani. De ce să nu poată răbda cum i-a răbdat pe aceștia și un an doi pe ai noștrii, ca să vadă aplicarea unui alt sistem de guvernământ și pentru suflete și pentru gospodării.

De ce nu înțeleg liberalii că în contra acestui puhoi nu se pot pune, căci vom trece peste ei? Armata este neîmbrăcată și nehrănită. Funcționarii sleiți de foame. Mai mult decât durerea stomacului este durerea inimii, durerea suferințelor care ne stăpânește. Cum mai putem răbda? Orice durere are o limită. Azi cu inima, mâine cu

pușca dacă va fi nevoie, pentru că împotriva noastră se duce cea mai aprigă luptă. Nu întrebuințăm contra noastră sufletul, ci jandarmul cu baioneta. Se pretează a influența și magistratura pe ici pe colo contra noastră. Dați-mi voie să aduc aici în Dolj salutul meu magistraturii din județ care prin atitudinea ei a știut să facă fală corpului din care face parte. Aduc salutul meu magistraturii militare care a dovedit în procesul Manoiiescu că conștiinței

Cuvântarea d-lui Iuliu Maniu

Președintele partidului național-tărănesc, primit cu îndelungate aplauze și strigăte de „trăiască adevăratul prim ministru al țării, Iuliu Maniu”, trăiască desrobitorul Ardealului”, spune: Fraților, vă mulțumesc, că v'ați prezentat în număr atât de mare la această adunare și vă mulțumesc pentru căldura ce o arătați în lupta aceasta sfântă, căci ea dovedește că voiți să păstrați ceea ce jertfel războiului au făcut: țara întregită și unită.

Aceasta se poate câștiga prin muncă sau împrejurări, dar nu se poate păstra decât prin străduință și hărnicie.

Ceeace voim noi să întronăm în această țară, e domnia legii și ca legile să fie făcute de însuși poporul. Ceeace ne umple pe noi de durere, e că se fac parlamente din colaborarea jandarmilor și furtul urnelor.

Durerea noastră e că nici măcar legile bune cari sunt, nu se respectă. De aceea v'am chemat la luptă, ca să întronăm domnia legii și voința poporului.

Țara noastră în ultimul timp pierde din prestigiul avut. Banul nostru, al țării celei mai bogate

Domnule Maniu, în situația d-voastră, de conducător al celui mai popular partid, care în aceste momente intruchipează însăși nația, vă incumbă greaua și măreața sarcină de a țiea răul din rădăcini.

Mergeți la Inalta Regență, fiți purtătorul de cuvânt al acestor zeci de mii de oameni, jucați acel rol pe care vi l'a hărăzit istoria, arătați-le că această nouă instituție nu se poate întări, dacă nu va ține cumpăna dreaptă între interesele și dreptul națiunii și o coterie politică ce exploatează țara de 50 de ani. Să ni se facă dreptate! (Mulțimea izbucnește în urale).

Aa luat apoi cuvântul d-nii senator G. G. Mironescu, dep. dr. Aurel Dobrescu, Sever Bocu, Stefan C. Pop, Gr. Iunian, Al. Vaida-Voevod și d-l I. Mihalache care a spus între altele:

de judecător niciodată nu i se ordonă!

Noi înțelegem să-i alunghăm pe cale pașnică. Dacă nu vor înțelege, atunci vor pleca de nevoie. Să nu îndrăznească să aștepte până atunci! (Aplauze prelungite, ovajii cari durează câteva minute).

După d-l I. Mihalache a luat cuvântul d-nii: G. Georgescu (R. Vâlcea), I. Tăranu, P. Ioanimescu, Dem. Dobrescu, I. Răducanu, Pan Halippa, D. R. Ioanimescu, Mihai Popovici, Virgil Madgearu, iar de încheiere d-l I. Maniu.

din lume, prețuește mai puțin decât banul celei mai sărace țări. Domnește aci o anarhie, care duce la ruina țării noastre. Legile țării spun că fiecare cetățean trebuie să-și dea seama în fiecare an de banul cheltuit. De zece ani guvernele liberale și averescane au cheltuit 300 miliarde lei, despre cari n'au dat nici o socoteală și când i-am tras la răspundere în parlament, au făcut ca porcul în cucuruz.

Am întrebat guvernele în parlament ce vor să facă în politica externă a țării. N'au răspuns nimic și dacă noi vom citi discursurile ținute de ministrul de externe [la Roma și Paris, vom vedea că în politica externă suntem o turmă fără paștori. Azi, când avem atâtea greutăți, guvernul lasă pe ministrul de externe să vorbească ce vrea el, iar nouă ne spune altceva.

Sunt dușmani cari ne pizmuiesc. Noi nu vrem războiu, dar vrem să fim stăpâni în țara noastră. Ca să ne putem apăra, ne trebuie o armată bine hrănită și bine echipată. Când miliardele se irosesc în toate scopurile, cum vom putea apăra

Din public. *)

In chestiunea Casei de Credit a Agriculturii din jud. Braşov**Procesul meu cu această bancă. — Mandatul de arestare. — O inscenare odioasă.**

In ziua de 11 Iunie a. t., în Sâmbăta Rusalelor, fusei adus de la Poliție, însoțit de un agent și condus în cabinetul d-lui judecător de instrucție, Voinea, care îmi dresă cuvenitul proces verbal în baza căruia, fusei declarat arestat, din ordinul d-lui prim-procuror Popovici.

D-l judecător de instrucție îmi înmână mandatul de arestare și dădu ordin santinelor să mă conducă în pușcărie.

Coborâm scările din dosul Tribunalului, prins între baionete fiind în mână mandatul ce aveam să-l predau gardianului la intrarea mea în curtea închisoarei.

Curios să vad, cari sunt motivele arestării mele, căci eram convins că nu furasem nimic, în timp ce mergeam, cetean în fugă mandatul și rămăsesem uluit, de acuzările ce mi se aduceau:

Iată ce spunea mandatul: Acuzatul Aurel Ștefanovici, de 37 ani, de religie gr. or. născut în Braşov, domiciliat în Braşov, cetățean român, necăsătorit este vinovat de crima de sustracțiune prevăzută în §-ul 355 c. și calificat conform §-ul 356 c. ce a săvârșit prin aceea că și-a însușit treptat suma de 60.000 lei (șase zeci mii lei) din Cassa Băncii Agriculturii din județul Braşov, unde funcționa în calitate de director și fiind licențiat din serviciu, în ziua de 8 Iunie a. c. a trecut în registrul de plăți pag. 45 această sumă cu mențiunea „Salarii Ștefanovici” căutând astfel să justifice lipsa.”

Reiese din acest mandat, că mi-am însușit întâi treptat suma de 60 mii lei și apoi am fost concediat, ori realitatea este că mi s'a spus că voi fi concediat și numai după ce mi s'a pus în vedere acest fapt, mi-am avansat această sumă ca leafă, ce credeam că mi se cuvine în baza angajamentului, dacă sunt concediat imediat.

Aceasta 'am făcut-o din precauțiune, pentru a nu mai cădea pentru a doua oară victimă abuzului ce a săvârșit asupra mea, d-l Mincu în 1921, când m'a izgonit, fără să-mi acorde vre-o despăgubire la Banca Generală.

Nu băgasem mâna în casa altuia, aveam posibilitatea materială fiind și casier și director și contabil la această bancă în formațiune, și răspunzând ulterior de cheltuieli.

Dar recordul pentru lipsa cea mai elementară de respect pentru adevăr, îl deține d-l dr. Vasile Glăjariu, deputat al Braşovului, avocat și membru în consiliul acestei bănci.

Acest domn deputat al Braşovului a inscenat această infamie odioasă la adresa reputației mele și familiei mele.

D-sa a făcut acele declarații pentru care a avut îndrăzneala să protesteze jurământ denotând o completă lipsă de conștiință și cari au format baza redactării mandatului de arestare și a deciziei din ambele instanțe, în cari subsistă aceleași motive de acuzare pe cari le-a susținut d-l dr. Glăjariu, în ambele instanțe.

E suficient să aduci câteva mărturii false, cari jură la poruncă și să condamni un om cinstit?

Pentru ce nu s'a admis o anchetă suplimentară care să constată prin expertize, dacă declarațiile d-lui dr. Glăjariu au

Pentru cele cuprinse în această rubrică răspunde autorul.

fost adevărate, cum cerea d-l procuror general?

In prima instanță dela Tribunal, d-l dr. Glăjariu m'a acuzat de delapidare mai ales, iar în a doua, la Curtea de Apel, de completă incapacitate.

Nu puteam fi acuzat de delapidare, deoarece eu nu-mi însușisem în nici un lucru mobil străin, cum prevede §-ul 355 c. p., ci îmi luasem leafa mea numai în baza angajamentului.

Faptele sunt altele.

Banca voia să mă înlocuiască fără să mi respecte angajamentul, înlocuirea mea era certă, iar convorbirile ce am avut cu d-nii dr. Glăjariu și Manolescu erau numai încercările de a scăpa banca dela respectarea angajamentului, evitând în același timp, un proces civil din partea subsemnatului.

In decizia Curții de Apel se arată, că nu mi s'a notificat concedierea mea în scris, dar propunerea d-lui dr. Glăjariu nu este o concediere?

„Îți dăm leafa pe o lună eventual 1 lună jumătate, până îți-o găsi alt serviciu, de oarece ai dat dovadă de incapacitate.”

Iar d-nul Manolescu spunându-mi:

„Cum vrei să te desparți de noi, făcând uz de scrisoarea de angajament sau printr'o bună înțelegere?”

Dar care a fost motivul procedurii Consiliului în modul acesta? De ce a cerut executarea mea imediată, arestarea mea?

Căci eu declar înainte de a fi arestat, că le depun banii, dacă îmi respectă angajamentul.

Repet! Voiau să-mi stoarcă acei 60.000 lei ce mi-i avansasem drept garanție, că angajamentul meu va fi respectat.

Concluziune:

Intreb opinia publică cinstită: Cine sunt vinovații, subsemnatul, care mi-am reclamat dreptul meu și mi l'am luat atunci când banca n'a vrut să mi l dea de bună voie, sau acei domni din consiliu, cari au vrut să mă frustreze de drepturile mele, acei domni cari au abuzat de buna credință a acționarilor, amăgindu-i să semneze acțiuni, cu promisiunea că nu le va lua dobânzi mai mari de 12-15%, iar după ce au strâns capitalul necesar dela acționari — în special agricultori — i-au speculat, luându-le dobânzi peste 20%, căutând să ascundă dobânda ce încasează, prin înregistrări false în scripte.

Dar d-l director al sucursalei Băncii Naționale de ce la inspecția ce mi-a făcut n'a observat ce dobânzi se încasează, căci Băncii Naționale îi incumbă obligațiunea de a controla ca normele Creditului Rural și Industrial să fie respectate?

A observat însă cu ocazia inspecției, că n'am scris o buche în registre.

Cei cari au celit articolele mele anterioare să judece cine sunt vinovații!

Aurel Ștefanovici,
strada Hirscher No. 25.

Bani eftini

Se capătă împrumut pe intabulare. Amatori din provincie trimiteți extrasul al cărții funduare și certificatul oficios de valoare.

Agentura Comercială

BRAȘOV
Strada Spitalului 18.

Reprezentanța fabricii de țigle.
49 6—0

Abonamente la ziar
se pot face pe timp mai îndelungat sau lunar.

„BRAȘOVEANA”

Institut de Bancă și Comerț Societate Anonimă în Braşov.

CONVOCARIE.

In conformitate cu Art. 33 din Statute convoc prin această Adunarea generală ordinară a Institutului de bancă și comerț „BRAȘOVEANA” S. A. din Braşov, Piața General Berthelot No. 6, pe ziua de 25 Martie 1928 ora 3 p. m., în localul Institutului, iar dacă nu s'ar înfățișa numărul necesar de membri, se va ține a doua Adunare generală în ziua de 1 Aprilie 1928 ora 3 p. m., care va hotărî valabil cu orice număr de membri.

Ordinea zilei va fi:

1. Raportul Consiliului de Administrație și al Cenzorilor asupra gestiunii anului 1927.
2. Stabilirea Bilanțului și Contului de Pierdere și Profit pe anul 1927 și descărcarea Consiliului de Administrație și Cenzorilor.
3. Impărțirea profitului curat pe 1927.
4. Alegerea a 2 membri în Consiliul de Administrație în locul celor sortați și eventual completarea numărului Cenzorilor.
5. Propuneri.

Braşov, din ședința Consiliului de Administrație și Cenzorilor, ținută la 9 Februarie 1928

Dr. Eugeniu Meșianu
prezident.

ACTIVA	Bilanț pe 31 Decembrie 1927.	PASIVA	
Bani per Cassa	98,422.25	Capital	1,000,000.—
Bon la diverse bănci	15,059.37	Fond de rezervă	178,627.52
Polițe în portofoliu	3,427,188.50	Fond de pensiuine	31,337.70
Lombard	1,147.75	Fond pentru acop. pierderilor	21,434.50
Efecte	33,253.18	Depuneri	6,222,953.13
Mobiliar	6,940.—	Mize	2,383.05
Debitori și Cont-curent	3,561,046.16	Reescont	2,057.880.—
Marfă	2,580,000.—	Dividendă	48,079.—
		Profit curat	160,362.31
	Lei 9,723,057.21		Lei 9,723,057.21

DEBIT	Contul Pierdere și Profit	CREDIT	
Salarii și Remunerațiuni	168,488.—	Escont și interese	831,858.24
Interese de Reescont	272,921.—	Provizțiuni și Taxe	83,150.46
Spese	177,968.12	Marfă	267,459.35
Chirie	24,000.—		
Mărci de prezență	960.—		
Interese la Depuneri	376,995.62		
Mobiliar amortizat	773.—		
Profit curat	160,362.31		
	Lei 1,182,468.05		Lei 1,182,468.05

Braşov, 31 Decembrie 1927.

DIRECȚIUNEA:

Arseniu Vlaicu m. p. Dr. Eugeniu Meșianu m. p. Alex. Suru m. p. Nicolae Ivan m. p.
director președinte casier-contabil

Alexe Benigal m. p. D. N. Căpăină m. p. Gheorghe Chelariu m. p. George Sibian m. p.
vicepreședinte

Gheorghe N. Ciurcu m. p. Simion Teodor m. p. Nicolae Ciogu m. p.

Revidat și aflat în ordine și în deplină consonanță cu registrele purtate.

COMITETUL DE SUPRAVEGHERE:

Ștefan Belindescu m. p. Dr. Nicolae Popea m. p. Iancu G. Coliban m. p. Nicolae Neguș m. p.
președinte.

Nicolae R. Stinghe m. p.

TÂRGUL DE MOSTRE DIN LIPSCA

este cea mai favorabilă piață de cumpărare din lume și cea mai mare expoziție de mostre din Europa. Peste 1600 grupe de mărfuri din toate Țările sunt reprezentate. 10,000 expozanți din 21 țări prezintă tot ce e mai bun și mai perfect.

Târgul de mostre durează dela 4—10 Martie 1928. Marea expoziție tehnică expoziția de construcție, durează dela 4—14 Martie. Expoziția textilă dela 4—7 Martie, expoziția de ghete și de piele dela 4—7 Martie.

Informațiuni se primesc:

LA OFICIUL TÂRGULUI DIN LIPSCA (Messamt) și la UNIUNEA GREMIILOR COMERCIALE GERMANE DIN TRANSILVANIA, ca reprezentant al Târgului de mostre, pentru Transilvania.

BRAȘOV, Strada Furculiții de jos 1.

